כג: האשה שנתארמלה פרק שני כתובות

שתי נשים שנשבו. אומר ר"י דלא גרסינן זאת אומרת נשביתי וטהורה אני כו' אלא זאת אומרת טהורה אני דהא בדליכא עדים שנשבו אחיי ומיהו יש לקיים הגירסא דאחיי דאחיהו לא ידעי דליכא עדים ואשמועינן דאפילו הכי לא מהימני:

אין רישא וסיפא דאיכא עדים ומציעתא דליכא עדים. השתא לא פריך הא תו למה לי כדפריך אשניא דרב פפא דהשתא אלטריך כולהו אני טהורה וחברתי טמאה אשמעינן כיון דליכא עדים לא מהימנא דנפשה ואני וחברתי טמאה אשמעינן דלא מהימנא אחברתה היכא דליכא עדים ומשתרי חברתה אפומא דנפשה ואני וחברתי טהורה אשמעינן אע"ג דליכא עדים מהימנא אחברתה דרישא דריש לאוקמי בדליכא עדים ואין נראה דאי בדליכא עדים היינו מציעתא אלא בדליכא עדים אחיי ומ"מ אילטריך אי סיפא לאשמועינן דנאמנת אחברתה ואע"ג דלא פסלה נפשה והיה לנו לחוש לגומלים אפילו הכי מהימנא[ג]: **הא** תו למה לי היינו רישא. ומ"מ ואמאי לא קאמר הכא מרישא דרישא כדקאמר בסמוך דהא שמעינן מרישא דרישא דאיכא שויתה לנפשה תמיכה דאיסורא דאחרתה משתרי אפומא דידה וכ"ש דמשתרי אפומא דידה ד[ו]"ל דהכא נימא ליה למנקט קמא דהיינו רישא משום דמרישא נמי שמעינן דאחרתה משתרי אפומא דעד אחד אבל בסמוך לא מצי פריך אלא מרישא דרישא: **דאיכא** דרא דממונא. פירש ר"ח שהאומר הוא מוחזק בשדה אבל העדים אין בידם כלום: **אבל** הכא דליכא דרא דממונא **לא**. קשה לרשב"ם הא אילטריך גבי עדים לאשמועינן דמהימני במגו לפסול השטר דהא אע"ג דר' מאיר פליג אסיפא מודה ברישא:

נשביתי

אפומא דעד הא תו למה לי היינו רישא מהו דתימא הני תרוייהו טהורות נינהו והאי דקאמרה הכי [ד]תמות נפשי עם פלשתים היא דקא עבדה קמ"ל אני וחברתי טהורה ואמר לה עד אחד את וחברתך טמאה איהי כיון דאיכא עדים לאו כל כמינה חברתה משתריא אפומא דידה הא תו למה לי היינו רישא דרישא מהו דתימא כי מהימנא במקום דפסלה נפשה אבל במקום דמכשרא נפשה אימא לא מהימנא קא משמע לן: **מתני'** [ה]וכן שני אנשים [ו]זה אומר כהן אני וזה אומר כהן אני אינן נאמנין [ז]ובזמן שהן מעידין זה את זה הרי אלו נאמנין [ח]רבי יהודה אומר [ט]אין מעלין לכהונה על פי עד אחד אמר רבי אלעזר אימתי במקום שיש עוררין אבל במקום שאין עוררין מעלין לכהונה על פי עד אחד רשב"ג אומר משום רבי שמעון בן הסגן מעלין לכהונה על פי עד אחד: **גמ'** כל הני למה לי צריכי דאי תנא מודה רבי יהושע משום דאיכא דרא דממונא אבל עדים דליכא דרא דממונא אימא לא ואי תנא עדים משום דלעלמא אבל איהו דלנפשיה אימא

דלפי' במקום עד כשר: **מתני'** וכן גרסינן שנשבו: אין נאמנים. ליתן להן תרומה: **ובזמן שמעידין זה אם זה**. שכל אחד אומר אני וחברי כהן: **רבי יהודה אומר אין מעלין לכהונה על פי עד אחד**. ואפילו היכא דליכא גומלין וכל שכן הכא דליכא למיחש לגומלין העד אתה עלי ואני עליך: **עוררין**. שקורין עליו שם פסול: **מעלין**. היכא דליכא גומלין. והיינו דליכא כין ר' אלעזר לתנא קמא דר' יהודה: **רבן שמעון בן**'. בגמ' (בו.) מפרש מאי בייסיה: **גמ' כל הני**. דתנא מתניתין לאשמועינן הפה שאסר הוא הפה שהתיר ל"ל: **משום דליכא דרא דממונא**. הלכך אי לאו דפסיעה מלתא אלקחה מאביו לא היה אומר של אביך היתה וגורס לעלמו הפסד ממון וכשאומר תחלת דבריו על שם סופו אמרו לגמור בהן ולקחתיה הימנו: **אכל עדים**. שאמרו כתב ידיו הוא: **דליכא דרא דממונא**. לגבייהו דלימטיהו פסידא בהאי עדות: **אימא לא**. ליתהמנו למימר אנוסין היינו דמעיקרא כי אמרו כתב ידיו הוא אדעתא דקהדותא אמרו ולאו למיגמר בה אנוסים היינו והדר אימליכו למיגמר בה הכי קמשמע לן: **דלעלמא**. אין הדבור שאמרו מהני לעלמו אלא לאחרים ומשום אחרים לא הוו הדרי במלתייהו אבל איהו גופיה דלנפשיה מהני כי הדר ואמר לקחתיה. משום

מתני' שפי נשים שנשבו. שיש עדים שנשבו: **שמעידות זו את זו**. כל אחת אומרת מבדתי טהורה: **הרי אלו נאמנות**. דבשבויה הקילו להאמין עד אחד ואפילו אשה: **גמ' נאמנת**. על הכל: **אינה נאמנת**. על כלום. ולקמיה מפרש לה לכולה: **אי דליכא עדים**. שנשבו: **אלא פסיעה דליכא עדים**. הלכך אעלמה אינה נאמנת לטהרה וחברתה נמי אע"ג דאתן אמרינן בחזקת טמאה קיימת ההוא לאו משום הימנותא דהך הוא דבלאו הכי דאיתה דידה נמי בחזקת טומאה היא: **ואינה נאמנת על חברתה**. על כרחך משמע דחברתה בחזקת טהורה קיימת דבשלמא אינה נאמנת דרישא אע"ג דאכולה מילתא משמע שייך למימנייה משום דידה אלא הכא דבהדיא תנא אינה נאמנת על חברתה קשה: **אלא פסיעה דליכא עדים**. ואחדידה מהימנא דשויתה לנפשה אמיתה דאיסורא: **דאפיך**. מיפך את כל דבריה: **חברתה משתריא אפומא דידה**. דבשבויה האמינו חכמים עד אחד להקל ואפילו עבד או שפחה כדקתני מתני' (לקמן דף כ.) אם יש להן עדים אפילו עבד כו' וכל מקום שנאמן בו עד אחד הרי הוא כשנים ואין דברי אחד שבנגדו לטמא עומד במקום שנים: הכי גרסינן **אי כיון דליכא עדים לאו כל כמינה**. ואעדי שבויה קאי דעד אחד בטומאה אינו כלום אלא בטוטה בלבד שרגלים לדבר שהרי קיימא לה ונסתרה: **שויתה לנפשה תמיכה דאיסורא**. לפיכך אין העד נאמן לטהרה: **היינו רישא**. הני מילי תרוייהו אשמעינן בריש מתיכה דאיסורא מרישא שמעינן שריותא דחברתה אפומא דעד מסיפא דרישא שמעינן. תרתי בני קמייתא רישא קרי להו דממיין להדדי ותרתי בני בתרייתא חדא מילתא היא דבכל חדא תנן מילתא ומילופה בין בריש בין בסיפא: **מהו דתימא כו'**. ומשום נאמנת על עצמה תנא ליה: **אי כיון דליכא עדים** גרסינן: **היינו רישא דרישא**. דהא ודאי משום דאינה נאמנת על עצמה לא אלטריך למיתנייה דהא טוהא אשמועינן דבמקום עדי שבויה לא מהימנא למימר טהורה אני ומשום נאמנת על חברתה הוא דאלטריך דאע"ג דעד קא מכחיש לה מהימנא והא בריש דרישא אשמעינן: **במקום דפסלה לנפשה**. התם הוא דמהימנא אחברתה משום דקאמרה טמאה אני: **אבל היכא דמכשרא נמי לנפשה**. אימא משום דידה הוא דקאמרה ולא אחברתה: **קמ"ל** גרסינן: ל"א גרסינן **מהו דתימא כי מהימנא במקום עד פסול**. כגון דעד דקא מפיך הוי אשה אבל במקום עד כשר לא תנא משנה יתירה

מתני' וכן שני אנשים. לא גרסינן שנשבו: **אין נאמנים**. ליתן להן תרומה: **ובזמן שמעידין זה אם זה**. שכל אחד אומר אני וחברי כהן: **רבי יהודה אומר אין מעלין לכהונה על פי עד אחד**. ואפילו היכא דליכא גומלין וכל שכן הכא דליכא למיחש לגומלין העד אתה עלי ואני עליך: **עוררין**. שקורין עליו שם פסול: **מעלין**. היכא דליכא גומלין. והיינו דליכא כין ר' אלעזר לתנא קמא דר' יהודה: **רבן שמעון בן**'. בגמ' (בו.) מפרש מאי בייסיה: **גמ' כל הני**. דתנא מתניתין לאשמועינן הפה שאסר הוא הפה שהתיר ל"ל: **משום דליכא דרא דממונא**. הלכך אי לאו דפסיעה מלתא אלקחה מאביו לא היה אומר של אביך היתה וגורס לעלמו הפסד ממון וכשאומר תחלת דבריו על שם סופו אמרו לגמור בהן ולקחתיה הימנו: **אכל עדים**. שאמרו כתב ידיו הוא: **דליכא דרא דממונא**. לגבייהו דלימטיהו פסידא בהאי עדות: **אימא לא**. ליתהמנו למימר אנוסין היינו דמעיקרא כי אמרו כתב ידיו הוא אדעתא דקהדותא אמרו ולאו למיגמר בה אנוסים היינו והדר אימליכו למיגמר בה הכי קמשמע לן: **דלעלמא**. אין הדבור שאמרו מהני לעלמו אלא לאחרים ומשום אחרים לא הוו הדרי במלתייהו אבל איהו גופיה דלנפשיה מהני כי הדר ואמר לקחתיה.

א' אומרת אני וחברתי טהורה הרי אלו נאמנות דבשבויה הקילו והאמינו בה אפילו ע"א ואפ' אשה ולא חיישינן לגומלין. ר"ת אני טמאה וחברתי טהורה נאמנת. אני טהורה וחברתי טמאה אינה נאמנת. פי' אינה נאמנת אל כלום. אני וחברתי טמאות :אמנת לפסול א"ע. ואינה נאמנת לפסול חברתה. אני וחברתי טהורה נאמנת על חברתה. ואינה נאמנת ע"ע: אמר מר אני טהורה וחברתי טמאה אינה נאמנת. ה"ר אי דליכא עדים שנשבו אצעצמה אמאי לא מהימנא נשביתי וטהורה אני קאמרה. פי' כשלמא אחברתה אינה נאמנת שכיון שאין עדים שנשבית הותרה חברתה וכאומרת נשביתי וטהורה אני. זו שאומרת עליה כי וכזמן שמעידות זו ע"ז הרי אלו נאמנות פי' שנשבו בידוע כגון שיש עדים שנשבו הלכך אין נאמנות להעיד כל א' וא' בפ"ע.

עין משפט נר מצוה

עמ א מיי' פי"ח מהל' איסורי ביאה הלכ' יז סמג לאוין קכז טוש"ע אה"ע סימן ז סעיף ה:

ב מיי' פ"כ שם הלכ' יג סמג לאוין קכז קכז טוש"ע שם סימן ג סעיף ה:

פא ג מיי' שם הלכה יז טוש"ע שם סעיף ד:

פב ד מיי' שם הלכה כ:

תוספות רי"ד

הזמה גמורה. כיון שאומרי' להם והלא עמנו הייתם יחד במקום פ' של היום כלו ואנו לא הארנו. ואתם האיך ראיתם והבזמה האמינה התורה האחרונים ובטלי עדות הראשונים והלכך טעמא דאמרי לא ראינוה דאינה ראיה התנא ול"א אי איתא דקדיש קלא איתי לה ואכתי הזמה הוא. אבל אם העידו עדות ברורה כיון דמזימים את הראשונים[ג] תנשא לכתחלה: סיפא ב' אומרים דאינה שנתגרשה וב' אומרים לא ראינוה שנתגרשה ה"ז ל"ת. ואם נשאת לא תצא מאי קמ"ל אע"ג דדיירו בחצר א' היינו הך מ"ד גבי קידושין הוא דעבידי אינשי דמקדשי בצנעא אבל גירושין אי איתא דאינרשא קלא איתי לי' למילתא קמ"ל דעבידי אינשי דמגרשי בצנעא פירוש ואפ"ה לכתחלה לא תנשא משום ולזות שפתים הרחק ממך: **מתני'** האשה שאמרה נשביתי וטהורה אני נאמנת שהפר שאסר הוא הפה שהתיר. ואם יש עדים שנשבית והיא אומרת טהורה אני אינה נאמנת ואם משנשאת באו עדים ה"ז ל"ת. פי' נשביתי לבין העובדי כוכבים וטהורה אני שלא נבעלתי לעובד כוכבים ואם משנשאת וכו'. בגמ' מפרש' אהיא קאי. ר"א מתני לה אריש אריש פי' האי דאם משנשאת באו עדים אריש. האשה שאמרה א"א הייתי וגרושה אני. והכי קתני ואם משנשאת באו עדים שהיתה א"א. והיא נשאת ע"פ עצמה שאמרה גרושה אני ה"ז לא תצא. ורבא מתני לה אסיפא פי' אנשבית וטהורה אני והתירוה לינשא. ואח"כ באו עדים שנשבית. מאן דמתני' לה אריש"א כ"ש אסיפא דבשבויה הקילו. פי' דחששא בעלמא הוא דאיכא שמא נבעלה לעובד כוכבים ונפסלה לכהונה. ומאן דמתני לה אסיפא אבל אריש"א לא. לימא בדר"ה קמיפלגי דאמר ר"ה האשה שאמרה לבעלה גרשתני נאמנת חזקה אין אשה מעיזה בפני בעלה. פי' דמאן דמתני לה אריש"א איתי ליה דר"ה ומאן דמתני לה אסיפא ל"ל דר"ה. לא דכ"ע א"ל דר"ה מ' ואע"ג דבחזקה (טומאה) (נשואה) קיימא דהלכתא כוותיה. מר סבר כי אתמר דר"ה בפניו אבל שלא בפניו מעיזה ג). פי' דוקא כשנשאת ואח"כ באו עדים סמכי' אהך חזקה אפילו שלא בפניו. אבל אם לא נשאת לא סמכי' אהך חזקה כי היכי דסמכי' עלה בפניו דלא דמי שלא בפניו כבפניו: ואם משנשאת באו עדים ה"ז ל"ת. אמר שמואל. לא נשאת ממש אלא כיון שהתירוה לינשא אע"פ שלא נשאת. הוא ל"ת קחני. ל"ת מהתירא הראשון: ת"ר אמרה נשביתי וטהורה אני ריש לי עדים שטהורה אני פי' שהיו עמי המיר שלא נתיחדתי עם עובד כוכבים אין אומרים נמתין לה עד שיבואו עדים אלא מתירין אותה מיד. התירוה לינשא ואח"כ באו עדים ואמרו לא ידענו ה"ז ל"ת. פי' אע"פ שבאו אותם העדים שאמרה האשה ושאלנו אותן ואמרו לא ידענו. אין אומרים כיון שנמצאו דבריה שקר תצא. אלא ל"ת ואם באו עדי טומאה אפילו יש לה כמה בנים תצא. פי' דנבעלה לעכו"ם הוי' לה זונה וכבויה הם חללים: בנתי' דמר שמואל אשתביין. אסקינהו לארעא דישראל. אוקמינהו לשבויינהו אבראי. פי' שלא יבאו לפני ב"ד ולא ידעו ב"ד שהן שבויין אלא ע"פ עצמן ויתירום עיילו אינהו לבי מדרשא

מסורת הש"ס

ג) [תוספתא פ"כ], כ) ב"כ לא:, ג) [ומיהיו שיטת הלקמן דלא פסלה נפשה והוה מלי למיתרך הסמא ולבנוי. ת"ש], ד) [וי"ל דס"ד דהיא מהימנא מפי מעד אחד לפי שנאמרת עמה יודעת ימה. ת"ש].

תורה אור השלם

ו. ויאמר שמשון תמות נפשי עם פלשתים ויט בכח ויפל הבית על הסרנים ועל כל העם אשר בו ויהיו המתים אשר המית במותו רבים מאשר המית בחייו: שופטים טז ל

גליון הש"ס

מתני' זה אומר כהן אני. עין בהרמ"ם פ"ה דנזירין פי' מ כאות י:

מוסף רש"י

אין מעלין לכהונה. להמשיך חדש בנכון לגמול מתרומה ולעבוד עבודה וליטול אם כפון, על פי עד אחד. המעידיו שהוא כהן כדמפרש ר' אלעזר לקמיה (דשב"ם ב"ב לא:). אמר רבי אלעזר אימתי. לא מעלין ע"פ עד אחד, בזמן שיש. על הכהן, עוררין. עדים הפוסלים אותו, ולפרש דברי ר' יהודה בא ולא נתלה עליו, אבל במקום שאין עוררין. אלא קול פסול בעלמא, מעלין לכהונה על פי עד אחד. שמכחיש את הקול. (שם).

תוספות רי"ד (המשך)

דר"ח. זו אומרת נשביתי וטהורה אני וזו אומרת נשביתי וטהורה אני. לסוף עול אהו שבייהו. א"ר חנינא בנת מודיין איגון. פי' בנות אדם גדול ובעל הוראה הן שידעו לעשות כך. ואינלאי מילתא דבנתיה דמר שמואל איגון. א"ל ר"י לרשב"א כהנא פוק איסתל בקרוביתך. פי' [קח] א' מדן שהן קרוביתיך. א"ל לר"ח והא איכא עדי טומאה שראוה כשנטמאה עם העובדי כוכבים. דהילמא אתו לקמן למחר לאחר שתנשא. א"ל השתא מיהו ליתנהו פי' קודם נשואין. ומשום דלמא אתו לא (אהדדין) [אסרין] להו השתא עדים בצד אסתן ותאסר. פי' אסתן. צפון. כמו ימא דאיסתנא. מצפון תפתח הרעה. פי' העדים המכירים הן בבבל ואנחנו כאן וניחוש שמא יבואו ויעידו על הטומאה ולכולי האי לא חיישינן. ומותרות הן לכהונה אח"כ ודאי אם יבואו תצא ובניה חללים. אבל מסתמא לא חיישינן דאחזוקי איסורא לא מחזקינן ואלו הי' קרובים (לא) [לגו] היינו חוקרים אותם שרם שנתירם לינשא. עכשיו שהן רחוקים ממנו. לכולי האי לא חיישינן: **מתני'** שתי נשים שנשבו ד"א נשביתי וטהורה אני וז"א נשביתי וטהורה אני אינן נאמנות. ובזמן שמעידות זו ע"ז הרי אלו נאמנות פי' שנשבו בידוע כגון שיש עדים שנשבו הלכך אין נאמנות להעיד כל א' וא' בפ"ע. ובזמן שמעידות זו ע"ז שכל

ו) הגהה ל"ע לתמני היכא דלקומי דשעידו עדות כרורה ות"מ לא הוה הומה כגון דלמני דמקדש היה עתנו מקוקש פלטי לי דלמיני חוקר הקנוטין קרוב לו ולא היה קידושין כלל. כו) ל"ל יתר סבר דלפי' אלא כפניו נמי איכא מעיקר פי' דוקא.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com